

VERSLAG VEILIGHEIDSMIDDAG 1 DECEMBER 2011

SUPERHELDEN BUIGEN ZICH OVER INTEGRAAL VEILIGHEIDSBELEID

1 december 2011

“In het kader van integraal veiligheidsbeleid krijgen gemeenten steeds meer de regierol op het gebied van veiligheid”, schetst staatsecretaris Fred Teeven van Veiligheid en Justitie de recente ontwikkelingen. Tijdens de themamiddag ‘Alle superhelden verzamelen’ wordt hierop ingegaan. Initiatiefnemer is de Veiligheidssociëteit Zuid-Holland Zuid in samenwerking met het Veiligheidshuis, het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) en het project ‘Verzuip jij je toekomst?!’.

“We willen zo snel mogelijk starten met de nationale politie”, vertelt Teeven. “Het beheer van de politie halen we bij gemeenten weg, zodat zij zich volledig kunnen richten op lokale veiligheid. We zijn daarom bezig om via een nieuwe wet de regierol van gemeenten te versterken. Vanuit die positie kunnen zij met hun lokale integraal veiligheidsplan een beleidsopdracht aan de politie geven. Periodiek moet de burgemeester vervolgens over zijn gevoerde veiligheidsbeleid verantwoording afleggen aan de gemeenteraad. Daarnaast willen we het driehoeksoverleg gemeentepolitie-openbaar ministerie lokaal steviger verankeren. Een andere ontwikkeling waar we mee bezig zijn, is de zogenaamde ‘overlastwet’. Gemeenten krijgen verschillende handhavingsinstrumenten in handen, zoals meldplicht, contactverbod, gebiedsverbod, flexibel cameratoezicht, extra bevoegdheden tot fouilleren in daarvoor aangewezen gebieden en de politie mag voortaan altijd fouilleren als iemand wordt opgepakt. Dit alles is cruciaal om de lokale veiligheid te verbeteren.”

Onaangepast gedrag

Lokaal geven mensen met onaangepast gedrag veel overlast. Zij zorgen voor geluids- overlast, vervuiling van de openbare ruimte en dreigende situaties. Vaak liggen er meerdere oorzaken aan ten grondslag, zoals verslaving,

psychiatrische stoornis of verstandelijke beperking. Een repressieve aanpak door politie en Justitie neemt die oorzaken niet weg. Opvang en behandeling is echter ook niet altijd mogelijk in de eigen regio door gebrek aan kennis van de complexe oorzaken. Gevolg is dat een beperkte groep mensen met onaangepast gedrag blijft doorgaan. Een samenwerkingsovereenkomst tussen de Veiligheidssociëteit Zuid-Holland Zuid en het ministerie van Veiligheid en Justitie moet hierin verandering brengen. “Mijn ministerie zal het te vormen praktijkteam bijstaan met raad en daad”, aldus Teeven tijdens de ondertekening. Het praktijkteam analyseert aan de hand van praktijkcasussen welke knelpunten en oplossingsmogelijkheden er zijn. En welke categorieën overlastgevers hieruit afgeleid kunnen worden. Ook richt het praktijkteam zich op samenwerking en kennisdeling tussen gemeenten, zorg, maatschappelijke opvang en financiers. De resultaten van het praktijkteam worden landelijk bekend gemaakt, omdat deze problematiek in meerdere regio's speelt.

PUBLIEKE VERANTWOORDING MOET MEER ZIJN DAN VERPLICHT NUMMER

Workshop Veiligheid & verantwoording

Gemeenten krijgen steeds meer de regie als het gaat om lokaal veiligheidsbeleid. De recente wijziging van de Gemeentewet verplicht gemeenten tot het opstellen van een Integraal Veiligheidsplan (IVP). Ook moet de burgemeester jaarlijks publieke verantwoording afleggen over het gevoerde beleid. Hoe kan dat aantrekkelijk vorm krijgen? Deze vraag staat centraal in de workshop 'Veiligheid & verantwoording'.

Toetsen of gestelde doelen zijn gehaald. Dat is waar verantwoording in het kort op neerkomt. "Het afleggen van publieke verantwoording door overheden is een belangrijke waarde in onze democratische rechtsstaat. Tegelijk zorgt het in de praktijk vaak voor veel bureaucratische overlast, waardoor het een blok aan het been wordt van beleidsambtenaren. En dat is jammer", zegt workshopleider Thomas Schillemans van de Universiteit Utrecht. Hij is coauteur van het 'Handboek publieke verantwoording'. "Het is een opdracht, maar moet geen opgave worden. Verantwoording moet voldoende scherp zijn om de eigen doelen te realiseren en voldoende sober om de overlast voor bestuurders en ambtenaren te beperken."

Menukaart

"Publieke verantwoording moet meer zijn dan een verplicht nummer. Het is een essentieel instrument om burgers te laten zien waar je als overheid mee bezig bent en hoe beschikbare middelen worden ingezet. Ook op het gebied van veiligheid." Hoe kan de verantwoording aantrekkelijk vorm krijgen? "Beschrijf niet alleen het gevoerde beleid, maar benoem ook de concrete resultaten", roept Schillemans bestuurders en beleidsmakers op. Het is één

van de praktische tips uit een menukaart vol suggesties om de verantwoording concreet te maken. Andere aanbevelingen zijn onder meer: verwerk gesprekken met stakeholders in het verslag, durf te variëren met de verschijningsvorm en -frequentie en zet maatschappelijke output centraal. "Laat voorbeelden zien in het verslag. Kom met het verhaal achter de cijfers. Geef het gevoerde veiligheidsbeleid een gezicht."

NIEUWE DRANK- EN HORECAWET BIEDT GEMEENTEN KANSSEN VOOR SCHERPE HANDHAVING

Workshop gewijzigde Drink- en horecawet

Als het aan de Tweede Kamer ligt, gaan gemeenten volgend jaar toezien op de naleving van de Drink- en horecawet (DHW). Dat is de belangrijkste verandering in de nieuwe DHW. "Gemeenten komen straks voor de vraag te staan of ze alles zelf gaan doen of regionaal gaan samenwerken. Het laatste geeft gemeenten de kans om met beperkte financiële middelen toch over de gewenste expertise te beschikken", zegt Michiel van Baardewijk, toezichthouder bij de gemeente Lingewaard.

Van Baardewijk is niet alleen in dienst bij de gemeente Lingewaard. Hij wordt vooruitlopend op de decentralisatie van de DHW ook ingehuurd door vijf aangrenzende gemeenten. "Op deze manier doe ik nu al bijna vier jaar ervaring op met regionale samenwerking." Naast controleren van administratie en vergunningen van horecagelegenheden, sportverenigingen, dorpshuizen en evenementen houdt de toezichthouder ook in de gaten of bij deze en andere openbare gelegenheden geen drank wordt verkocht aan minderjarigen.

Verzuip jij je toekomst?!

Van Baardewijk is gastspreker namens het regionale alcoholpreventieproject 'Verzuip jij je toekomst?!' Het project wil alcoholconsumptie onder jongeren ontmoedigen. Projectleider Anneke Risselada laat letterlijk zien waar het over gaat: foto's van jongeren in nuchtere en in - geënceneerde - dronken toestand. Met de decentralisatie die de nieuwe wet voorstaat, zijn burgemeesters straks eindverantwoordelijk voor het handhaven ervan. "Daar hoort onder andere het veelvuldig gebruik van alcohol bij, door jongeren onder én boven de 16 jaar. En het bezit van alcohol onder jongeren beneden de leeftijd van 16 jaar in publieke

gelegenheden (openbare weg, cafés, sportkantines, evenementen)." De gemeente krijgt nieuwe handhavinginstrumenten tot zijn beschikking, zoals het schorsen van een vergunning, de strafbaarstelling van alcoholbezit door jongeren onder de 16 en de 'three strikes out'-regel om supermarkten aan te pakken die voor de derde keer worden betrapt op drankverkoop aan jongeren onder de 16. "Jongeren zijn weinig bezig met de nadelige effecten van langdurig alcoholgebruik, zoals het oplopen van hersenschade. Daarom werken we vanuit de nieuwe gemeentelijke taken samen met het alcoholmatigingsproject 'Jongeren, Alcohol & Drugs.' Ik denk dat samenwerking tussen alle interne en externe partners het belangrijkste is, omdat je een probleem van deze omvang alleen gezamenlijk goed kunt aanpakken."

HET GAAT OM HET BETER ORGANISEREN VAN RELEVANTE NETWERKEN

Workshop De samenwerking tussen het Veiligheidshuis en het CJG

Moeder Jolanda Derksen heeft nauwelijks sociale contacten, geen werk en heeft psychische problemen. Haar zoon Thomas van 18 is werkloos, verslaafd en agressief. Kevin van 16 spijsbelt, hangt op straat en drinkt. En de jongste van het stel, Daan van 10, leeft teruggetrokken en loopt 's avonds laat op straat. Een praktijkcasus die voor de deelnemers aan de workshop heel herkenbaar is. En het is voor hen net zo herkenbaar, dat bij een multi-probleemgezin als dit vele instanties over de vloer komen zonder onderlinge afstemming. Dat kan beter, is de gedeelde conclusie.

In deze casus zijn het Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) betrokken. Het Veiligheidshuis staat onder regie van gemeente en Justitie, en richt zich op een integrale probleem-georiënteerde aanpak. Doel is het zo effectief mogelijk aanpakken en terugdringen van overlast, onveiligheid en criminaliteit. Het CJG is een laagdrempelige locatie voor zorg op maat en vroegtijdige (preventieve) ondersteuning op het gebied van jeugdgezondheidszorg, opvoedondersteuning en verwijzing naar hulp. Richting moeder Jolanda heeft het CJG een adviserende, ondersteunende en preventieve functie in het kader van de opvoeding. Het Veiligheidshuis richt zich bij dit gezin op het voorkomen van eerste delicten en terugkerend crimineel gedrag, bestuurlijke maatregelen en strafrechtelijke aanpak.

Noodzaak tot samenwerking

Tijdens de bespreking van deze casus komt naar voren dat er nog meer partijen betrokken zijn bij dit gezin. Zoals GGD, GGZ, politie, woningstichting, gemeente en Raad van de Kinderbescherming. Volgens workshopleider Frank van Summeren is de noodzaak tot samenwerking onomstreden.

Maar hoe organiseer je dat dan? "In ieder geval door elkaars professie en belangen te erkennen", aldus een van de deelnemers. "Vanuit die basis kun je samenwerking organiseren." Maar dé grote vraag is wie de leiding heeft in die samenwerking. "Degene die het eerst bij het gezin binnenkomt, heeft de leiding." "De organisatie die het grootste probleem in het gezin aanpakt, is kartrekker." "Er moet centrale sturing komen boven alle partijen, die moet regie voeren." De deelnemers komen er niet uit. Een flinke workload en een ingewikkelde manier van financieren maken het nog eens extra moeilijk. Wel is iedereen van mening dat samenwerking noodzakelijk is en dat het gaat "om het beter organiseren van relevante netwerken".

MISDAAD HOUDT ZICH NIET AAN GEMEENTE- EN ORGANISATIEGRENZEN

Workshop Veiligheid & Georganiseerde misdaad

Als het gaat om de bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad komt er veel op gemeenten af. De handhavingstaken worden uitgebreid als gevolg van de aangepaste prostitutiewet, uitbreiding Wet BIBOB en de grotere rol bij aanpak van hennepsteelt. Het Regionale Informatie en Expertise Centrum Zuid-Holland Zuid (RIEC ZHZ) adviseert gemeenten over de inzet van bestuurlijke handhavingsinstrumenten op deze terreinen. Voor een integrale aanpak van criminelen wisselt het RIEC informatie uit met alle ketenpartners, zoals politie, Belastingdienst, Arbeidsinspectie, Openbaar Ministerie en andere overheden.

In de workshop komt aan de orde dat het RIEC veel gemeenten adviseert over 'intelligence' in de handhaving. "Het gaat erom dat inlichtingen vanuit de bevolking én de informatie die je als gemeente zelf al in huis hebt, leiden tot de aanpak van criminaliteit", vertelt Cornélie van Overbeeke, projectleider RIEC ZHZ. "Maar gemeenten weten vaak zelf niet over welke waardevolle informatie ze beschikken, of bij welke partners ze informatie kunnen opvragen. Wij helpen ze dat ontdekken", vult collega Henk de Vries aan. Hij ondersteunt gemeenten bij handhaving van de Wet Bevordering van Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (BIBOB).

meer licht werpt op een persoon of bedrijf dan iedere organisatie afzonderlijk voor elkaar kan krijgen. "Misdaad houdt zich niet aan gemeente- en organisatiegrenzen. Het delen van informatie via het RIEC bevordert een gezamenlijke, gerichte en adequate aanpak."

Integrale aanpak

Het verzamelen van informatie is één, maar het delen ervan is twee. "Voor een integrale aanpak van georganiseerde misdaad is het informatiedelen over personen en bedrijven tussen ketenpartners onmisbaar", aldus De Vries. Het RIEC ZHZ is daarvoor hét informatieplatform. "Onze analisten bekijken de informatie die wij binnenkrijgen. Op basis daarvan adviseren wij gemeenten hoe om te gaan met de situatie en de inzet van bestuurlijke instrumenten." Een praktijkcasus wijst uit dat het informatiedelen tussen ketenpartners veel